

**LETNO POROČILO SVETA ZA RADIODIFUZIJO ZA OBDOBJE
2019/2020
(oktober 2019 – september 2020)**

Ljubljana, januar 2021

I. UVOD

Svet za radiodifuzijo (v nadaljevanju tudi kot: Svet) je neodvisno strokovno telo, ki opravlja določene naloge, opredeljene v Zakonu o medijih (v nadaljevanju tudi kot: ZMed) in nekaterih drugih zakonih. Svet sestavlja sedem članov¹ s področja prava, telekomunikacij in informatike, avdiovizualne kulture, ekonomije, novinarstva in komunikologije, ki jih na podlagi javnega poziva imenuje Državni zbor. Mandat predsednika in članov je pet (5) let. Tehnično, strokovno, finančno in administrativno podporo za delovanje Sveta za radiodifuzijo zagotovi in izvaja Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS (AKOS).

Vloga Sveta za radiodifuzijo je prvenstveno svetovalne narave. Njegove pristojnosti, opredeljene predvsem v 100. členu Zakona o medijih, so predvsem podajanja mnenj v določenih upravnih postopkih, ki jih vodita AKOS oziroma Ministrstvo za kulturo, pa tudi sodelovanje v postopkih javnih razpisov. Le v nekaterih primerih delovanje Sveta presega dajanje mnenj (npr. dajanje soglasij AKOS k pogojem in merilom za javne razpise za podelitev pravic razširjanja programov v digitalni radiodifuzni tehniki). Svet sicer nikoli samostojno ne odloča o pravicah in obveznostih pravnih subjektov.

Med bistvene naloge Sveta iz 100. člena Zakona o medijih sodi priprava letnih poročil oziroma ocen stanja na področju radiodifuzije in predlogov za izboljšanje stanja za Državni zbor. Čeprav ocene stanja ter predloge za izboljšanje stanja Svet pripravlja tudi ob obravnavi posamičnih tem skozi celo leto, pa člani menijo, da je ravno letno poročilo Državnemu zboru, ki je Svetu neposredno nadrejen organ, tisti dokument, ki mora vključevati tudi celovito oceno stanja ter ključne predloge za izboljšave, še več, ravno to bi moral biti ključni del letnega poročila Sveta. V tem duhu sta bili sestavljeni tudi predhodni letni poročili za obdobji 2017/2018 in 2018/2019.

Pričujoče letno poročilo za obdobje 2019/2020 se v veliki meri naslanja na predhodni letni poročili, še posebej na poročilo za obdobje 2018/2019. V slednjem je Svet v poglavju III. v kar se da celoviti maniri podal oceno stanja oziroma temeljne probleme medijskega prostora ter možne izboljšave. Ker na tem področju v obdobju, ki ga obravnava to poročilo, do sprememb skorajda ni prišlo, je tokratno poglavje III. krajše in vsebuje samo povzetek istih tem z nekaterimi najbolj bistvenimi in aktualnimi poudarki. V poglavju II. Svet izpostavlja posebno temo, ki je vezana na specifične medijskega prostora v zadnjem letnem obdobju. Podobno kot v predhodnem poročilu Svet v poglavju IV. podaja zgoščen pregled svojega dela v obdobju 2019/2020, v dodatku, poglavju V., pa izčrpen pregled dela Sveta v poročanem obdobju.

¹ V tem gradivu uporabljeni izrazi, zapisani v slovnični obliki za moški spol, so uporabljeni kot nevtralni za ženski in moški spol.

II. LETO 2020 – LETO POSEBNIH IZZIVOV

Na tem mestu je Svet v predhodnem letnem poročilu poskusil podati osnovni izris javnega interesa na področju medijev, predvsem preko določb resorne zakonodaje ter Ustave RS, ter podal zaključek, da je pravna ureditev tega področja izjemno kompleksna. To se vsekakor kaže tudi pri posebni temi, ki jo Svet izpostavlja v nadaljevanju.

Mediji so se v letu 2020 znašli pred izjemno težavnim izzivom, ki je bil v bistvu nov in neznan, po drugi strani pa tudi izjemno kompleksen. Kompleksnost in težavnost situacije je narekovala epidemija in z njo povezana izrazito povečana družbena odgovornost medijev, ki je bila na dodatni preizkušnji zaradi upada oglaševanja in dohodkov, oteženega delovanja zaposlenih, predvsem novinarjev in novinark, ter močno povečane politične polarizacije in s tem povezanim pojavom vsakovrstnih "pričakovanj" političnih akterjev (če v množici možnih izrazov poiščemo najbolj nevtralnega).

V poskusu strnitve dogajanja Svet za radiodifuzijo ocenjuje, da so mediji svoje poslanstvo v tej situaciji, to je obveščanje o aktualnem dogajanju, ukrepih in posledicah, s količinskega vidika vsekakor opravili. Informacij o dogajanju nikakor ni manjkalo. Ob tem moramo upoštevati tudi to, da so mediji programske vsebine pripravljali v izjemno težavnih okoliščinah, mnogokrat z zmanjšanim številom zaposlenih (odsotnosti zaradi karanten, čakanja na delo, skrajšanega delovnega časa) ter v nekaterih primerih tudi z močno zmanjšanim proračunom. Ob zavedanju, da bo poslovanje (radiodifuznih) medijev zaradi gospodarske krize, ki spremlja epidemijo, pod finančnim pritiskom ter zato izjemno oteženo, se je Svet takoj po začetku krize zavzel za pomoč medijem, ki pa je bila na žalost zaustavljena že na prvem koraku, to je na Odboru za kulturo Državnega zbora, kjer pri glasovanju ni dobila podpore. Ob upoštevanju vseh okoliščin so se tako mnogi mediji in njihovi zaposleni morali zelo potruditi, da so svoje poslanstvo korektno opravili. Zato **Svet na tem mestu medijem in njihovim zaposlenim izreka pohvalo za požrtvovalnost in opravljeno delo.**

Ne glede na opravljeno delo pa Svet s situacijo ni zadovoljen. Način komunikacije z javnostjo je zaradi v letu 2020 nastalega stanja prišel do točke, ki terja ustrezna korektivna ravnanja. Ključni razlog za to se skriva v nekaterih storjenih napakah, za katere Svet želi, da se v skupno dobro čim pred odpravijo, česar pa mediji sami v celoti ne morejo storiti.

Dejstvo je, da ljudje ob nastanku težav iščemo rešitve. V človeški naravi je, da v izjemnih okoliščinah postanemo raziskovalci in se z veliko intenzivnostjo sprašujemo o mnogih različnih vidikih pojava in dogajanj, ki nas tako ali drugače ogrožajo. Človeška raziskovalna misel je neločljivo povezana s skepso, ki je že od nekdaj gonilo napredka in razvoja, zato le-ta v takšnih okoliščinah postane modus operandi večine posameznikov. Ljudje v težavnih okoliščinah o težavah intenzivno razmišljamo, iščemo rešitve in posledično dvomimo. Vsi, ki na kakršenkoli način komunicirajo z javnostjo, morajo to enostavno dejstvo razumeti in upoštevati.

Zato je ravno v najbolj zahtevnih okoliščinah pri komunikaciji z javnostjo potrebno posebno pozornost nameniti argumentaciji, ki mora biti v vseh elementih tako logična in konsistentna kot tudi demokratična in odprta za dialog. Vsaka storjena napaka pri teh vidikih komunikacije že siceršnje naravno skepso ljudi dodatno povečuje. Podajanje informacij na neargumentiran

oziroma dogmatski in enosmeren način ima sam po sebi diametralno nasprotni učinek od tistega, ki naj bi ga dosegel. Ravno zato tudi vnaprejšnje zavračanje ali celo obsojanje skepse oziroma pomislekov, brez prave argumentacije, ustvarja diametralno nasprotne učinke od željenih. Uspešna komunikacija z javnostjo bi morala vedno podati logične in konsistentne informacije ter hkrati odgovoriti na vprašanja, ki se ob tem porajajo razmišljujočim ljudem z normalno delujočo raziskovalno skepso.

Glede na nastalo stanje Svet meni, da je kljub veliki količini poročanja le-temu pogosto primanjkovalo kakovostnih vsebin, ki bi odgovorile na številna vprašanja in pomisleke, ki so se ljudem v zvezi z dogajanjem porajala. Če logičnih in konsistentnih odgovorov na vprašanja v komunikaciji ne zagotovimo, se stopnja skepse in posledično nezaupanja sama od sebe povečuje. Če k temu prištejemo še relativno visoko stopnjo politične polarizacije, ki ima dodaten slab vpliv na zaupanje ljudi v posredovane informacije, Svet ocenjuje, da imamo ob koncu leta 2020 stanje, ki družbi (ki bi se morala odzivati hitro, enotno in učinkovito) izrazito škoduje. Ob tem Svet ne more mimo dejstva, da se za komunikacijo z javnostjo v vse večjem obsegu uporabljajo spletna družabna omrežja, tradicionalni mediji pa tako objavljene informacije pogosto samo povzemajo. Svet meni, da je način komunikacije, pri katerem se informacija s potencialno velikim vplivom na naše vsakdanje življenje najprej pojavi na spletni platformi, zelo vprašljiv, saj so tovrstni kanali primarno namenjeni neuradnemu tipu komuniciranja. Bolj primerno bi bilo, da se za komuniciranje, ki ima uraden značaj in je velikega pomena za javnost, prvenstveno uporabljajo tradicionalni medijski kanali, predvsem pa radiodifuzni mediji.

Svet posledično ugotavlja, da se morajo mediji zavedati svoje družbene odgovornosti in se v skladu s tem truditi ustvarjati komunikacijo, pri kateri naravne skepse ne zanikajo, ne preslišijo ter ne napadajo brez argumentacije, v svojih izvajanjih pa so objektivni, nepristranski in v največji mogoči meri tudi strokovni, saj dodatna politična polarizacija v veliki meri izjemno otežuje uspešno komunikacijo z javnostjo.

Seveda pa bo vse to mogoče šele, ko bo tudi politika svoj del komunikacije uskladila s skupnimi cilji, ki jih kot družba imamo. Četudi je Svet za radiodifuzijo neodvisno strokovno svetovalno telo, ki je odgovorno Državnemu zboru (ta člane Sveta tudi imenuje), Svet na tem mestu posebej poziva vse, ki v tej državi sodelujejo pri upravljanju in regulaciji različnih družbenih področij, naj se zavedajo močno povečane odgovornosti, ki nam jo čas, v katerem smo, nalaga. Četudi nam okoliščine, v katerih smo se znašli v letu 2020, niso bile pretirano naklonjene, le-to ne sme biti vzrok za nepotrebno dodatno destrukcijo, ki jo ustvarjamo sami. Komunikacija z javnostjo je prav v tem delu odločilnega pomena.

Zato Svet tako medije kot politiko, pa tudi sodelujočo stroko poziva, da:

- **so v komunikaciji z javnostjo strokovni, logični, konsistentni, dosledni in dostojni;**
- **temeljito pretehtajo težo in pomen posredovanih informacij oziroma njihovih posledic ter da se pri tem zavedajo svoje družbene odgovornosti;**
- **upoštevajo in se zavedajo naravne skepse razmišljujočih ljudi ter se z njo soočajo na spoštljiv, demokratičen, argumentiran, kulturn in logično-konsistenten način;**
- **se zavedajo, da so skupni cilji vsekakor pomembnejši od parcialnih, in naj zato ne otežujejo komunikacije z ustvarjanjem dodatnih vzrokov za politično polarizacijo.**

III. OCENA STANJA – TEMELJNI PROBLEMI MEDIJSKEGA PROSTORA TER PREDLOGI IZBOLJŠAV

Kot je pojasnjeno v uvodu poročila (poglavje I.), je Svet oceno stanja oziroma temeljne probleme medijskega prostora ter možne izboljšave podal že v predhodnem poročilu. Ker v vmesnem enoletnem obdobju ni prišlo do bistvenih premikov na teh področjih, je Svet iste teme v tem poglavju poročila ponovno povzel v skrajšani obliki, pri čemer so ponekod dodani aktualni poudarki. Za podrobnejšo seznanitev s tematiko pa velja priporočilo bralcu, naj hkrati s pričujočim dokumentom prebira tudi Letno poročilo Sveta za radiodifuzijo za obdobje 2018/2019.

A. PRAVICA POSAMEZNIKA DO OBVEŠČENOSTI IN NETOČNO POROČANJE

Med raznimi vidiki javnega interesa na področju medijev je Svet v predhodnem poročilu posebej izpostavil **pravico do obveščенosti** (državljanov RS). Pravica do obveščенosti je tista pravica, ki je po mnenju Sveta osrednji element regulacije medijev. **Po mnenju Sveta s tem, ko pride do posega v pravico do obveščенosti, ni prizadet samo nekakšen splošen javni interes, temveč je, kar je še bolj pomembno, prizadeta individualna pravica vsakega posameznika, da pride do zadostne količine dovolj objektivnih in točnih informacij oziroma dejstev, na podlagi katerih lahko sam naredi vsebinski razmislek ter iz njega izpelje zaključke in odločitve. O obveščенosti lahko govorimo samo takrat, ko je obveščanje objektivno in korektno. Vsakokrat, ko je posameznik prejemnik določenega medijskega sporočila, ki je prikazano kot oblika objektivnega sporočanja dejstev, pa to ni, pride do kršitve uporabnikove individualne pravice do obveščенosti.**

Po mnenju Sveta je potrebno v medijsko zakonodajo vgraditi določilo, ki bo medijem prepovedovalo netočno poročanje ter kršitve ustrezno sankcioniralo, s tem pa vsem uporabnikom pomagalo k boljši obveščенosti ter posledično boljšim odločitvam. Izhodišče za regulacijo netočnega poročanja je po mnenju Sveta naslednje: *Vsi mediji so zavezani k točnemu poročanju. Poročanje je točno, kadar posamezen prispevek² povzema vsa znana (ključna) dejstva o obravnavani tematiki, kot dejstva pa predstavlja samo tiste informacije, ki so empirično dokazljive. Dejstva, ki jih posamezen prispevek navaja, smejo biti dopolnjena z mnenji, verjetji, prepričanji in drugimi oblikami izražanja misli, vendar mora biti del, ki ne govori o empirično dokazljivih dejstvih, z jasnim napovednikom, ki je razumljiv tudi manj večjim uporabnikom, nedvoumno ločen od dejstev. Prispevek mora biti oblikovan na način, da ne zamoči nobenega dejstva, ki je bistven za celostno razumevanje vsebine tematike prispevka in ki je bil v času priprave prispevka znan avtorju prispevka.*

Svet meni, da njegov predlog na zelo učinkovit način posredno naslavlja tudi problematiko sovražnega govora, kar je posledica tega, da sovražni govor, kot ga razume Svet, praviloma sodi v kategorijo »mnenj«. Ob dosledni uveljavitvi obveznosti točnega poročanja bi bilo sovražni govor bistveno lažje nadzirati.

² Prispevek je skupen izraz za različne novinarske zvrsti: vest, izjava, poročilo, komentar, pogovor, intervju, reportaža, recenzija itd.

V zaključku predmetnega poglavja v predhodnem letnem poročilu je Svet v tem kontekstu izpostavil tudi vlogo in odgovornost novinarja.

B. KONCENTRACIJE NA PODROČJU MEDIJEV

Potrebno je jasno zavedanje, da je slovenski medijski trg izjemno majhen in občutljiv ter da lahko vsaka posamezna odločitev na tem področju pomeni nepovratne in škodljive spremembe medijskega trga in prostora. Medijskega trga oziroma trgov v Sloveniji ni mogoče primerjati z državami, ki so bistveno večje od Slovenije. V slovensko zakonodajo zato ne bi bilo primerno samo prenašati tujih ureditev, saj v našem medijskem okolju lahko že majhne spremembe odločilno vplivajo na stopnjo koncentracije v medijih.

Koncentracije in prevzemi predstavljajo problem tako na televizijskem kot na radijskem področju, na prvem zaradi izjemno močnega vpliva na javno mnenje, na drugem pa predvsem zaradi prevzemanja manjših, lokalnih radijskih postaj (programov oziroma izdajateljev) s strani večjih radijskih hiš oziroma zmanjševanja medijskega pluralizma (v smislu zmanjševanja obsega različnih vsebin)³. Svet še naprej ugotavlja, da je na tem mestu **nujna sprememba medijske zakonodaje**, saj obstoječi 58. člen ZMed po mnenju Sveta primerne nadzora nad ohranjanjem medijskega pluralizma in konkurenčnih pogojev na medijskem trgu ne omogoča. Zakonodaja bi morala na novo opredeliti pogoje, pod katerimi so mogoči prevzemi izdajateljev (pa tudi razne druge oblike povezovanja na medijskem področju), **predvsem v luči njihovega vpliva na javno mnenje in na druge aspekte javnega interesa na področju medijev**. Prav tako Svet meni, da je potrebno vzpostaviti tudi določen kontrolni mehanizem za obstoječe koncentracije, metodologijo za ugotavljanje prevladujočega položaja na področju medijev ter morebitne korektivne ukrepe.

C. ZAŠČITA TELEVIZIJSKIH UPORABNIKOV

a) Zaščita potrošnikov pred prisilnimi nakupi televizijskih programov znotraj paketov operaterjev in smiselna enakovredna obravnava izdajateljev

Svet se je že večkrat opredelil, da je potrebno zagotoviti pravi (obvezni) osnovni neodplačni paket, v katerega ne smejo biti vključeni dejansko plačljivi programi, in da bi posledično morali vsi operaterji oblikovati vsaj »zakonsko predpisani minimalni paket«, v katerem bi morali biti dostopni vsaj vsi programi iz 76., 77., 79., 80 in 81. člena ZMed. Po mnenju Sveta podlago za to nudi že obstoječi ZMed v 2. odstavku 112. člena, vendar pa Svet hkrati opaža, da se v javnosti glede te določbe pojavljajo različne interpretacije, zato je njegovo priporočilo, da se to vprašanje izrecno uredi ob spremembi zakonodaje.

Pri regulaciji televizijskih programov je potrebno ločiti med programi, ki so plačljivi, in programi, ki so brezplačni. Enakovredno je potrebno obravnavati brezplačne programe med

³ Podrobnejša analiza stanja na tem področju sicer še ni bila narejena.

sabo in plačljive programe med sabo, ne pa tudi obojih skupaj. **Neenakopravna obravnava bodisi brezplačnih bodisi plačljivih programov lahko vodi v zmanjšanje števila slovenskih televizijskih programov na trgu.**

b) Oblikovanje in uveljavitev ustreznega seznama pomembnejših dogodkov za televizijski prenos

Svet je v predhodnem poročilu poudaril, da je konec leta 2018 pripravil tudi **predlog seznama pomembnejših dogodkov za televizijski prenos, ki ga je v skladu z Zakonom o avdiovizualnih medijskih storitvah (v nadaljevanju: ZAvMS) v začetku leta 2019 sprejela Vlada RS.** Pomen seznama je v tem, da so določeni televizijsko pomembni dogodki čim večjemu številu gledalcev dosegljivi neodplačno. Po mnenju Sveta se ta tematika v veliki meri povezuje tudi s tematiko plačljivosti raznih televizijskih paketov (predhodni odstavek poročila). **Svet je sicer tekom javne razprave predloga o spremembah in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah zavzel tudi kritično stališče do nekaterih predlaganih rešitev v zvezi s tem institutom.**

Svet na tem mestu ponovno ugotavlja, da sklep Vlade RS še vedno ni objavljen tudi v Uradnem listu RS, kar pomeni, da sprejet seznam ni pravno zavezujoč. Prav tako pa mora biti seznam potrjen tudi s strani Evropske Komisije.

Ne glede na povedano bo Svet bo v letu 2021 skladno z zakonodajo predhodni seznam pregledal ter predvidoma pripravil predlog sprememb in dopolnitev, pri tem pa namerava aktivno sodelovati tako z nacionalnimi organi kot Evropsko Komisijo. Hkrati pa bo Svet aktivno spremljal tudi predvidene zakonodajne spremembe na tem področju (Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah) in se do njih opredeljeval.

c) Zaščita slovenskega jezika (v tujih televizijskih programih)

Svet je že večkrat poudaril, da bi **spmemba medijske zakonodaje morala omogočiti nadzor rabe slovenskega jezika v vseh (tujih) televizijskih programih, ki se razširjajo v programskih shemah operaterjev v Sloveniji ter so podnaslovljeni, sinhronizirani ali vsebujejo oglase v slovenskem jeziku,** ne glede na to, pod čigavo pristojnost spadajo njihovi ponudniki. **Vrednota ohranitve slovenskega jezika je legitimna zahteva, ki jo je potrebno uveljavljati tudi na evropskem nivoju.**

Svet zato vztraja pri svojem predlogu, da se **podrobno analizirajo možnosti, da zagotovimo nadzor nad rabo slovenskega jezika in tudi siceršnji nadzor nad lokalno prilagojenimi tujimi televizijskimi programi v smislu zagotovitve enakih možnosti na trgu.** Svet meni, da je primeren prvi korak v tej smeri uvedba obvezne registracije tovrstnih programov v registru, primerljivem z razvidom medijev, iz same registracije pa bi izhajale tudi določene obveznosti v zvezi s programi.

D. RADIJSKI TRG

Svet se bo še naprej zavzemal za pospešeno uvajanje in prehod na oddajanje radijskih programov v digitalni (DAB+) tehniki z napovedanim datumom 22. 2. 2022. Svet se še naprej zavzema za čimprejšnje sprejetje Zakona o elektronskih komunikacijah, ki bo v nacionalno zakonodajo implementiral tudi prepoved prodaje radijskih sprejemnikov, ki ne podpirajo DAB+ standarda, ter prenovil zakonsko ureditev digitalne radiodifuzije. Predlog novega zakona, ZEKom-2, ki bo ta vprašanja uredil, je v postopku javnega posvetovanja Svet septembra 2020 pozdravil ter se zavzel za njegovo čimprejšnje sprejetje. Svet seveda podpira čim hitrejšo nadaljevanje izgradnje digitalnih radijskih omrežij (tudi čimprejšnjo dopolnitev digitalnih omrežij z oddajniki v avtocestnih predorih) in podeljevanje pravic razširjanja radijskih programov v digitalni tehniki.

V zvezi z razvojem digitalnega radia si Svet prizadeva tudi za nujno potrebno spremembo medijske zakonodaje v delu, ki se nanaša na digitalno razširjanje radijskih programov s statusom lokalnega programa posebnega pomena. Tovrstni programi bi z razširjanjem preko omrežij, ki pokrivajo večje dele Slovenije, tvegali izgubo statusa, gradnja dovolj majhnih omrežij pa ni niti smotrna niti načrtovana. To vprašanje bi bilo zato najbolj smiselno urediti s hitro zakonodajno spremembo, ki ne bo čakala na spremembo novega medijskega zakona. Dejansko je bil v državnozborni proceduri konec oktobra 2020 že vloženi ustrezen predlog spremembe 77. člena ZMed (po skrajšanem postopku), ki pa je takoj ob vložitvi povsem neutemeljeno dobil izrazito političen predznak, zato se njegovo sprejetje zamika kljub enostavnosti in nujnosti spremembe zamika v prihodnost. Svet je v zvezi s tem pripravil tudi pojasnilo za televizijsko hišo, ki je o poročala o tej temi, ter za Društvo novinarjev Slovenije, ki je o temi sprejelo stališče, ter ga objavil na svoji spletni strani.

Svet na tem mestu poudarja, da v času sprejetja tega poročila že obratuje novo nacionalno DAB+ omrežje R2, razdeljeno na območji Vzhod R2 in Zahod R2. Ob upoštevanju, da bi bilo potrebno nove digitalne pravice podeliti pred začetkom obratovanja omrežja, javni razpis pa kljub začetku postopkov za izvedbo javnega razpisa za izbiro ponudnikov ravno zaradi čakanja na spremembo zakonodaje še ne more biti uveden, Svet ponovno izpostavlja to zamudo in apelira na vse pristojne, da predmetno tehnično spremembo Zakona o medijih čimprej potrdijo.

Svet še vedno opozarja na pomen zavedanja o **stanju na področju analognega (FM) oddajanja radijskih programov**, kjer je zaradi nesistematičnega oziroma razpršenega deljenja frekvenc v preteklosti prišlo **do koncentracij radijskih programov oziroma frekvenc v rokah nekaj večjih akterjev**. Navedeno je pripeljalo do zmanjšanja števila neodvisnih lokalnih in regionalnih radijskih izdajateljev, ki ustvarjajo unikatne lokalne in regionalne vsebine, repliciranja programskih vsebin na več programih ter neenakih tržnih pogojev na oglaševalskem trgu. Svet ponovno izraža prepričanje, da je **treba pospešeno pristopiti k reševanju stanja na tem področju**. Dolgoročno gledano je za to potrebna predvsem bistvena sprememba tehnološke platforme, to je uvajanja DAB+ tehnologije, na kateri se je potrebno v širokem loku izogniti napakam na analogni platformi. **Obstoj radiodifuzne radijske platforme sam po sebi ni ključni cilj, ampak je to zasledovanje javnega interesa, ki ga s sabo prinaša ta platforma.**

Svet si bo še naprej prizadeval, da država kot lastnik frekvenc aktivno ščiti slovenske izdajatelje, ki delujejo v skladu z zakonom in izdanimi odločbami, tudi preko sodelovanja v civilnih pravnih postopkih.

E. DELEŽI DOMAČE PRODUKCIJE IN ZAŠČITA SLOVENSKE USTVARJALNOSTI

Splošno stališče Sveta je, da naj se z zakonodajo zagotovi ohranjanje raznih programskih kvot, ob hkratnem zavedanju, da je potrebno zagotoviti tudi enakovredne pogoje na medijskem trgu. Svet meni, da je potrebno čim prej začeti splošno razpravo, kako bo mogoče na ustrezen način zagotoviti, da bodo mediji aktivno sodelovali v skrbi za slovenski jezik in pri spodbujanju slovenske ustvarjalnosti. V medijih želimo čim več slovenske ustvarjalnosti, umetnosti in kulture nasploh, tudi s poudarkom na ustvarjanju v slovenskem jeziku.

Svet ob tem pozdravlja dejstvo, da so javno objavljeni predlogi novele Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah vključili tudi možnost, ki jo je **državam članicam dala prenovljena Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah, to je, da (domačim in tujim) ponudnikom tovrstnih storitev naložijo obveznost plačevanja finančnih prispevkov za produkcijo evropskih del**. Na tem mestu pa Svet opozarja, da je rok za prenos predmetne direktive v nacionalno zakonodajo že potekel (septembra 2020) in je potrebno aktivnosti v zvezi s sprejetjem zakona čimprej nadaljevati.

Svet pa na tem mestu podaja tudi nov predlog. V pričakovanju skorajšnje večje prenove medijske zakonodaje bi morala Republika Slovenija resno preučiti tudi možnost uvedbe **davka na digitalne storitve, s katerim bi se obdavčili dohodki velikih ponudnikov spletnih storitev, predvsem iz naslova oglaševanja in prodaje podatkovnih baz**. Gre za rešitev, ki jo je ob odsotnosti enotne rešitve na ravni Evropske unije v zadnjem času uveljavilo znatno število držav članic, zato bi morali z aktivnostmi v smeri njene uveljavitve čimprej pričeti tudi v Sloveniji. Ob tem pa bi bilo izjemnega pomena, da bi se tudi tako pridobljena sredstva namenila za financiranje slovenske medijske krajine na področjih pluralnosti medijev in medijske ustvarjalnosti. Ravno produkcija kakovostnih medijskih vsebin je tisti segment, ki ob preusmerjanju pozornosti javnosti na spletne vsebine (večinoma iz angleško govorečega sveta) trpi največjo škodo.

F. MEDIJSKA REGULACIJA IN POLOŽAJ SVETA ZA RADIODIFUZIJO

Svet za radiodifuzijo nikakor ne podpira zahtev izdajateljev po čim večji deregulaciji medijev, ob stalnem ponavljanju, da so razne omejitve (npr. programske kvote) zastarele ter da se bo medijski trg reguliral sam. Tudi trgi, ki imajo na družbo bistveno manjši vpliv, terjajo regulacijo. Toliko bolj to velja za občutljivo dobrino, kakršna je medijski prostor, ki terja višji nivo zaščite.

Svet se je avgusta 2020 opredelil tudi do predloga sprememb in dopolnitev Zakona o medijih v javni obravnavni. Pri svojem stališču se ni opredeljeval do vseh posamičnih rešitev, temveč

je v prvi vrsti izhajal iz temeljnih načel medijske regulacije ter potrebe po skladnosti vseh zakonskih rešitev z javnim interesom na področju medijev.

Svet si bo še naprej prizadeval, da bi bodoče spremembe medijske zakonodaje v kar največji meri upoštevale javni interes na področju medijev. To naj se ustrezno odrazi tudi v zakonski ureditvi pristojnosti in delovanje Sveta za radiodifuzijo, ki je trenutno izjemno zastarela in ne ponuja prave dodane vrednosti v regulaciji medijev. Ob poudarkih, ki jih podal že v predhodnem poročilu, Svet tokrat izrecno izpostavlja tudi položaj posameznih članov Sveta, ki so lahko v praksi izpostavljeni različnim pritiskom, med drugim tudi s strani svojih delodajalcev. Ob prenovi medijske zakonodaje je zato potrebno razmisliti tudi o bolj podrobni ureditvi položaja posameznih svetnikov, z namenom, da se jih na ustrezen način zaščiti, kar je zelo pomembno tudi z vidika zagotovitve neodvisnosti Sveta kot celote.

IV. POROČILO O DELU SVETA V POROČANEM OBDOBJU

Svet se je v obdobju oktober 2019 – september 2020 sestal na 12 rednih mesečnih sejah in eni izredni seji. V skladu s prakso in poslovnikom Svet svoje sklepe praviloma sprejema na sejah, le zelo izjemoma, v kolikor to terjata narava odločitve, se o posamezni zadevi odloča izven sej. Zaradi tekoče obravnave na sejah se Svet redno sestaja tudi na pripravljalnih sestankih na seje, kjer teme z dnevnega reda temeljito preuči ter oblikuje dnevni red same seje.

Seje Sveta so javne, udeležba je omogočena vsakemu, javnost pa je načeloma izključena samo, če to terjata narava odločitve. Žal je zaradi znanih razmer kar šest sej (pet rednih in ena izredna) Sveta v danem obdobju potekala v obliki videokonferenc, ko udeležbe javnosti ni bilo mogoče zagotoviti, je pa Svet javnost tekoče seznanjal s svojim delom preko objav zapisnikov sej in ostalih dokumentov na svoji spletni strani.

Navedene razmere so v veliki meri vplivale tudi na druge aspekte sodelovanja Sveta z javnostjo, saj v poročanem obdobju Svet ni obravnaval vprašanj in pobud zainteresirane javnosti ter ni mogel nadaljevati dialoga z deležniki na obeh »radiodifuznih trgih«, predvsem preko delovnih skupin za področji radia in televizije.

Iz vsebinskega vidika Svet kot najpomembnejše teme, ki jih obravnaval v poročanem obdobju, izpostavlja naslednje:

- **Sodelovanje v postopkih javnih razpisov**, ki jih vodi AKOS, pri čemer Svet to sodelovanje smatra za konstruktivno. Najbolj je seveda izpostavljeno sodelovanje pri vedno aktualnih postopkih javnih razpisov za dodelitev radijskih frekvenc za analogno zvokovno radiodifuzijo (kjer preko dajanja soglasij k pogojem in merilom sodeluje tudi Ministrstvo za kulturo), na veljavi pa pridobivajo tudi razpisi za podelitev pravic razširjanja radijskega programa v digitalni radiodifuzni tehniki. V poročanem obdobju sta bila v zvezi z FM frekvencami aktualni ponovitvi dveh razpisov, to je razpis za lokalne radijske programe in razpis na območju severozahodne Slovenije. Slednji se je uspešno zaključil poleti 2020, razpisane frekvence s prvega razpisa pa bodo predvidoma dodeljene v začetku leta 2021. Izvajali so se tudi javni razpisi za podelitev pravic za razširjanje programov v digitalni radiodifuzni tehniki, v poročanem obdobju se je tako zaključil tretji razpis za podelitev nacionalnih pravic (podeljeni sta bili dve pravici, s čimer se je prvo nacionalno DAB+ omrežje zapolnilo). Izvedel se je tudi prvi razpis za podelitev pravic na območju Ljubljane, začeli pa so se postopki za prvi razpis za podelitev pravic na območjih Vzhod R2 in Zahod R2, pri čemer se čaka na nujno potrebno spremembo 77. člena ZMed (glej zgoraj, poglavje III., razdelek B.).
- Svet se je intenzivno loteval teme **delovanja radiodifuznih medijev v času epidemije**. Sprejel je dva sklepa (s predlogi) na to temo – s prvim je izrazil svoje prepričanje, da izdajatelji v tem času ne bi smeli trpeti negativnih posledic zaradi morebitnih kršitev določenih obvez (zakonske kvote, kvote iz dovoljenj, iz naslova sofinanciranja vsebin), z drugim pa je glavnim odločevalcem predstavil svojo ugotovitev, da je zaradi epidemije stanje na področju radiodifuznih medijev (predvsem lokalnih radijev) zaskrbiljujoče in podal predlog za sprejetje specialnih urgentnih ukrepov (vavčerska shema, posojilna shema, izplačilo sredstev z javnih razpisov pod ugodnejšimi pogoji). Slednji predlog je bil tudi obravnavan na nujni seji Odbora za kulturo Državnega

zboru, vendar ni dobil zadostne podpore, v zvezi s tem pa Svet na tem mestu ponovno izraža svoje nezadovoljstvo.

- Svet je bil še naprej zelo aktiven na področju **razvoja digitalnega radia**. Aktivno se je vključeval v razpravo o pomenu spremembe 77. člena Zakona o medijih (po vložitvi predmetne spremembe v državnozborsko proceduro je pripravil tudi javno pojasnilo glede nujnosti in »nepolitičnosti« tovrstne zakonodajne spremembe), zavzemal se je za čimprejšnjo dopolnitev digitalnih omrežij z oddajniki v avtocestnih predorih, pozdravil določene načrtovane spremembe zakonodaje na področju digitalne radiodifuzije ter (tudi v sodelovanju z AKOS) razne odločevalce in deležnike obveščal o pomenu uvajanja digitalnega radia.
- Svet se je aktivno loteval **analiz predlogov sprememb in dopolnitev medijske in z njo povezane zakonodaje**. Pozdravil je predlog novega Zakona o elektronskih komunikacijah, ki uvaja nekaj pomembnih novosti tudi na področju digitalne radiodifuzije, bil mestoma kritičen do določenih predlaganih sprememb Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah, predvsem pa je (tako kot tudi pri vseh predhodnih verzijah) izrazil vrsto pomislekov v zvezi s predlogom sprememb Zakona o medijih (ZMed-E).

Svet za radiodifuzijo
predsednik
Aleš Lipičnik

V. DODATEK

PREGLED VSEBINSKIH SKLEPOV (IN OBRAVNAVANIH TEM) SRDF V OBDOBJU 2019/20 (od vključno 30. redne seje v oktobru 2019 do vključno 41. redne seje v septembru 2020):

Sistemske sklepi (obravnavajo širših in splošnejših tem oz. zakonodaje):

- Ureditev DAB+ oddajanja radijskih programov z lokalnim statusom v 77. členu ZMed (začetek aktivnosti na 31. seji)
- Sklep o pripravi skupnega dopisa (z AKOS) raznim deležnikom, za potrebe vgradnje DAB+ sprejemnikov v vse nove avtomobile (31. seja) in potrditev besedila dopisa (35. seja)
- Sprejem letnega poročila za obdobje 2018/2019 (32. seja), seznanitev s poročilom predsednika o predstavitvi letnega poročila v Državnem svetu (34. seja) in Državnem zboru (38. seja)
- Mnenje, da je seznam pomembnejših dogodkov za televizijski prenos, ki ga je februarja 2019 na predlog Sveta sprejela Vlada RS, veljaven, morebitne kršitve pa je potrebno ugotavljati v času samih prenosov – odziv na novico o pridobitvi pravic za EURO 2020 in kvalifikacije za SP v nogometu 2022 (34. seja). V zvezi s seznamom se je Svet opredeljeval tudi pri predlogih ZAvMS-B (glej spodaj)
- Seznanitev z napredkom na področju izgradnje DAB+ omrežij v avtocestnih predorih (34. seja)
- Sklep o delovanju radiodifuznih medijev v času epidemije - ne bi smeli trpeti negativnih posledic zaradi morebitnih kršitev določenih obvez (zakonske kvote, kvote iz dovoljenj, iz naslova sofinanciranja vsebin) (3. izredna seja)
- Ugotovitev, da je zaradi epidemije stanje na področju radiodifuznih medijev (predvsem lokalnih radijev) zaskrbljujoče in predlog za sprejetje specialnih urgentnih ukrepov (vavčerska shema, posojilna shema, izplačilo sredstev z javnih razpisov pod ugodnejšimi pogoji) (36. seja) ter seznanitev s obravnavo teme na nujni seji Odbora za kulturo Državnega zbora in izraz nezadovoljstva ob pomanjkanji podpore iniciativam za podporo medijem (37. seja)
- Ugotovitev, da je besedilo 1. odstavka 102. člena ZIUZEOP v delu, ki se nanaša na oprostitev plačila distribucije TV signala, nejasno, ter ugotovitev, da niso vključeni radijski izdajatelji, ki so s tem diskriminirani. V zvezi s 1. odstavkom 102. člena ZIUZEOP je Svet zaprosil Državni zbor za avtentično razlago (37. seja)
- Opredelitev osnovnih izhodišč oziroma temeljnih načel, ki naj se upoštevajo pri pripravi predloga strategije razvoja radijskih in televizijskih programov v Republiki Sloveniji (39. seja)
- Stališče glede predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAvMS-B) v javnem posvetovanju (39. seja) in izraz nezadovoljstva zaradi neupoštevanja predlogov Sveta, predvsem v zvezi z ureditvijo seznama pomembnejših dogodkov za televizijski prenos (41. seja)
- Stališče glede predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih (ZMed-E) v javnem posvetovanju (40. seja)
- Stališče glede predloga Zakona o elektronskih komunikacijah (ZEKom-2) v javnem posvetovanju (41. seja)

Delo delovnih skupin za področje radia in televizije:

- Izvedena sta bila dva sestanka radijske skupine (oktober in november 2019, sestanek marca 2020 je bil odpovedan)
- Potrjen dopis radijskim izdajateljem za potrebe izdelave pregleda radijskega trga (31. seja) – dopis je bil odposlan izdajateljem, nadaljnje obravnave ni bilo
- Predlog AKOS za dvig standardov oddajanja na DAB+ v omrežju R1 – izenačitev z R2 in R3 (31. seja)
- Sklep o pripravi pobude za ureditev DAB+ oddajanja radijskih programov z lokalnim statusom v 77. členu ZMed (31. seja) – glej tudi pri sistemskih sklepih
- *Delovna skupina za področje televizije se v obdobju ni sestala (ni bilo predlogov za obravnavo)*

Pobude in vprašanja zainteresirane javnosti:

- *V obdobju pobude in vprašanje zainteresirane javnosti niso bili obravnavani*

Javni razpisi (pobude, predlogi za podelitev/dodelitev, soglasja/mnenja k predlogom pogojev in meril):

- Javni razpis za podelitev dveh pravic razširjanja radijskega programa v digitalni radiodifuzni tehniki na celotnem ozemlju RS (2019) - predlog AKOS, da se javni razpis zaključi in se zaradi zasedenosti omrežja R1 ne podeli dodatna pravica (32. seja)
- Javni razpis za podelitev štirih pravic razširjanja radijskega programa v digitalni radiodifuzni tehniki na območju Ljubljane – soglasje k pogojem in merilom (34. seja), predlog izbire ponudnikov – ena pravica (39. seja)
- Mnenje za AKOS glede ciljev, ki bi se morali zasledovati pri izvedbi novih razpisov za podelitev pravic razširjanja radijskega programa v digitalni radiodifuzni tehniki na območju Ljubljane (35. seja), ob sklepu k izdaji dovoljenj za 58 novih radijskih programov (glej spodaj) tudi opozorilo izdajateljem, da Svet ne bo dopustil podvajanja programskih vsebin ter zasedanja kapacitet s strani velikih izdajateljev (35. seja)
- Ponovno uvedeni javni razpis za dodelitev radijskih frekvenc za analogno zvokovno radiodifuzijo za lokalne radijske programe – predlog komisiji za ponovno preučitev ponudb (35. seja), predlog AKOS, da se v skladu z ugotovitvami komisije ne izbere noben ponudnik (37. seja)
- Ponovno uvedeni javni razpis za dodelitev radijskih frekvenc za analogno zvokovno radiodifuzijo na območju severozahodne Slovenije – predlog AKOS za izbiro ponudnikov (38. seja)
- Javni razpis za dodelitev radijskih frekvenc za analogno zvokovno radiodifuzijo za lokalne radijske programe 2020 – pozitivno predhodno mnenje k pogojem in merilom (40. seja)
- Javni razpis za podelitev petih (5) pravic razširjanja radijskega programa v digitalni radiodifuzni tehniki na območju Zahod R2 in petih (5) pravic razširjanja radijskega programa v digitalni radiodifuzni tehniki na območju Vzhod R2 – seznanitev s predlogom pogojev in meril (41. seja)

Predhodna mnenja k podelitvam oziroma odvzemom statusov programov posebnega pomena:

- Negativno predhodno mnenje k dodelitvi nepridobitnega statusa za Exodus TV (39. seja)

Predhodna mnenja k prenosom dovoljenj za izvajanje televizijske ali radijske dejavnosti (vsa pozitivna):

- Radio Rogla (34. seja)
- Ansat TV (35. seja)

Predhodna mnenja k izdajam novih dovoljenj za izvajanje televizijske ali radijske dejavnosti (vsa pozitivna):

- NOVA PRVA TV (30. seja)
- Zdravje TV (31. seja)
- Arena Sport 1, Arena Sport 2, Arena eSport (3. izredna seja)
- Center 2, Center 3, Center 4, in Center 5 in Center 6 (35. seja)
- A1 Radio in HITRADIO SI (35. seja)
- Radio 2 Balkan, Radio 2 Dalmatinska glasba, Radio 2 Hrvaška glasba, Radio 2 Italijanska glasba, Radio 2 Popevke, Radio 2 Romantična glasba, Radio 2 Slovenska glasba in Radio 2 Srbska glasba (35. seja)
- Radio BOB Hardrock, Radio BOB Klasik Rock in Radio BOB Ljubezenski Rock (35. seja)
- programe Radio Antena 80ta, Radio Antena 90ta, Radio Antena Balkan, Radio Antena Disco, Radio Antena Love, Radio Antena Novice 24, Radio Antena Promet 24, Radio Antena Rock, Radio Antena TOP 40 in Radio Antena TOP 100 (35. seja)
- Kafe Radio, Radio 1 Jazz, Radio 1 non stop novice, Radio 1 Parlament, Radio 1 Prometni radio, Radio 1 Urban, Radio 1 Disco, Radio 1 Ljubezenske, Radio 1 Rock, Radio 1 Slovenske, Radio 1 top 40, Radio 1 90ta, Radio 1 80ta, Radio 1 2000, Radio 1 HITMIX, Radio 1 Hrvaška glasba in Radio 1 TOP 100 (35. seja)
- Radio Aktual Dalmacija, Radio Aktual Galama, Radio Aktual POP, Radio Aktual Romantika, Radio Aktual YU Rock, Radio Aktual Znanje, RGL, Radio Salomon 90-ta, Radio Salomon DJ Time, Radio Salomon HIT, Radio Salomon Latino, Radio Veseljak POP in Radio Veseljak Znanje (35. seja)
- FOLX TV, Slovenija (38. seja)
- AK TV (39. seja)
- Shoppster TV (40. seja)
- Dobri TV nakupi (41. seja)

Predhodna mnenja k vlogam za pridobitev deležev v izdajateljih radijskih ali televizijskih programov:

- Začasno negativno mnenje k pridobitvi deležev v izdajateljih HIT FM d.o.o. in Radio Capris d.o.o. k vlogam treh vložnikov, zaradi pravne negotovosti (34. seja in 35. seja) in opozorilo tretji osebi, da pravna negotovost ne more trajati nesorazmerno dolgo
- Nesprejem mnenja v zvezi s pridobitvijo deleža v B.&B. Belna d.o.o. zaradi pomanjkanja podatkov (34. seja)

- Pozitivno mnenje k pridobitvi deleža v ATV BABNIK & CO d.n.o., Litija (35. seja)
- Pozitivno mnenje k pridobitvi deleža v Planet TV d.o.o. (40.seja)